

Tamamı
el yazması

8. SINIF

Fen Bilimleri

MURAT

ÖĞRENCİM DEFTER

SERİSİ

MURAT YAYINLARI

MURAT YAYINLARI

MURAT ÖĞRENCİM SERİSİ KOORDİNATÖRÜ

Deniz POLAT

Dizgi - Grafik

Murat Yayınları Dizgi - Grafik Birimi

Baskı

Ayrıntı Basımevi • Tel: 0.312 394 55 90 - 91
Matbaa Sertifika No: 13987

Öneri ve Düşünceler için

info@muratyayinlari.com • 0.312 231 31 21

Yayın ve Dağıtım

Murat Yayınları Ltd. Şti.
1203. Cadde No: 38/1/2 Ostim / Yenimahalle - ANKARA
Tel: 0.312 231 31 21
www.muratyayinlari.com

ISBN NO - 978-9944-66-921-4

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın bandrolü ile satılmaktadır.
Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayınevimize bilgi vermesini ve
bandrolsüz yayınları satın almamasını rica ederiz.

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları **MURAT YAYINLARI LTD. ŞTİ.**'ne aittir.
Hangi amaçla olursa olsun, yayınların tamamının veya bir bölümünün,
şirketin yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi,
herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Sevgili Arkadařlar,

Murat Yayınları köklü geçmişiyle aynı zamana ait olan her şeyin birbirine benzediği günümüzde; farklı, öğretici ve sınav formatına uygun içeriğiyle bu yıl da karşınızda. Sınav sürecinde ihtiyaç duyduğunuz tüm bilgileri bulabileceğiniz, tamamı el yazması olan Murat Öğrencim Defterlerimizde; açık ve anlaşılır bir dil, gereksiz detaylardan arındırılmış ve müfredata uygun bir içerik bulacaksınız. Bu içeriğin hazırlanmasında görev alan deneyimli kadromuz; MEB'in uyguladığı sınavları ve test tekniklerini dikkate almış, bilgilerin parçalı ve ilginç şekilde sunumunu yaparak sizleri yaşayacağınız büyük değişimlere en iyi şekilde hazırlamayı amaçlamıştır.

Murat Yayınları olarak hayallerinizi mümkün kılmak için yeni eğitim - öğretim yılında da siz değerli okuyucularımıza çalışmalarımızı sunmaya devam edeceğiz.

Saygılarımızla

MURAT YAYINLARI

ÖRNEKTİR

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE : MEVSİMLER VE İKLİM

Mevsimlerin Oluşumu	1
Etkinlik 1	6
Etkinlik 2	7
İklim ve Hava Hareketleri	8
Etkinlik 3	10
Ünite Değerlendirme Testi 1	11
Ünite Değerlendirme Testi 2	14

2. ÜNİTE : DNA VE GENETİK KOD

DNA ve Genetik Kod	17
Etkinlik 1	25
Etkinlik 2	26
Kalıtım	27
Etkinlik 3	38
Mutasyon ve Modifikasyon	40
Adaptasyon	44
Genetik Mühendisliği ve Biyoteknoloji	47
Etkinlik 4	51
Ünite Değerlendirme Testi 1	52
Ünite Değerlendirme Testi 2	54

3. ÜNİTE : BASINÇ

BASINÇ	57

Etkinlik 1	72
Etkinlik 2	73
Ünite Değerlendirme Testi 1	74

4.ÜNİTE : MADDE VE ENDÜSTRİ

Periyodik Sistem	77
Etkinlik 1	83
Etkinlik 2	88
Fiziksel ve Kimyasal Değişimler	89
Etkinlik 3	91
Etkinlik 4	92
Kimyasal Tepkimeler	93
Asitler ve Bazlar	97
Etkinlik 5	105
Etkinlik 6	106
Etkinlik 7	107
Maddenin Isı ile Etkileşimi	108
Türkiye'de Kimya Endüstrisi	115
Ünite Değerlendirme Testi 1	118
Ünite Değerlendirme Testi 2	120

5.ÜNİTE : BASİT MAKİNELER

Basit Makineler	123
Etkinlik 1	133
Etkinlik 2	137

Etkinlik 3	144
Ünite Değerlendirme Testi 1	145
Ünite Değerlendirme Testi 2	148

6.ÜNİTE : ENERJİ DÖNÜŞÜMLERİ VE ÇEVRE BİLİMİ

Besin Zinciri ve Enerji Akışı	152
Etkinlik 1	157
Etkinlik 2	158
Enerji Dönüşümleri	159
Etkinlik 3	169
Etkinlik 4	170
Madde Döngüleri ve Çevre Sorunları	171
Etkinlik 5	174
Sürdürülebilir Kalkınma	178
Etkinlik 6	180
Ünite Değerlendirme Testi 1	181
Ünite Değerlendirme Testi 2	184

7.ÜNİTE : ELEKTRİK YÜKLERİ VE ELEKTRİK ENERJİSİ

Elektrik Yükleri ve Elektrikleme	187
Elektrik Yüklü Cisimler	196
Etkinlik 1	198
Etkinlik 2	199
Etkinlik 3	208
Etkinlik 4	209

Elektrik Enerjisinin Dönüşümü	210
Etkinlik 5	218
Ünite Değerlendirme Testi 1	220
Ünite Değerlendirme Testi 2	223

ÖRNEKTİR

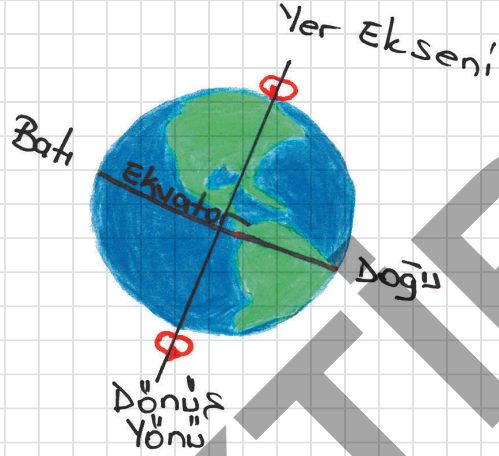
1. ÜNİTE

MEVSİMLER VE İKLİM

1. Mevsimlerin Oluşumu

Dünya'nın Şekli

Dünya'nın kutuplardan hafifçe basık, Ekvatordan şişkin bir şekli vardır. Buna 'geoid' denir.

Dünya'nın şeklinden dolayı güneş ışınları yeryüzüne farklı açılarla düşer. Bu durum güneş ışınlarının Ekvator bölgesine daha dik, kutuplar bölgesine ise daha eğik gelmesine neden olur.

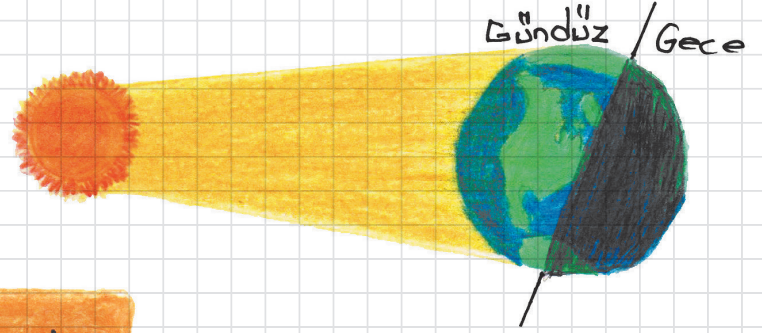
Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe sıcaklık değerleri düşer.

Ekvator: Dünyayı iki eşit parçaya ayıran çizgiye 'Ekvator' denir.

Ekvator bölgesi güneş ışınlarını yıl boyunca dik olarak aldığı için daima sıcaktır.

Dünya'nın Hareketleri

a. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi (günlük hareketi)

Dünya kendi eksenini
etrafındaki dönüşünü
batıdan doğuya
doğru 24 saatte ta-
mamlar. Bu süreye
1 gün denir.

Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi sonucunda;

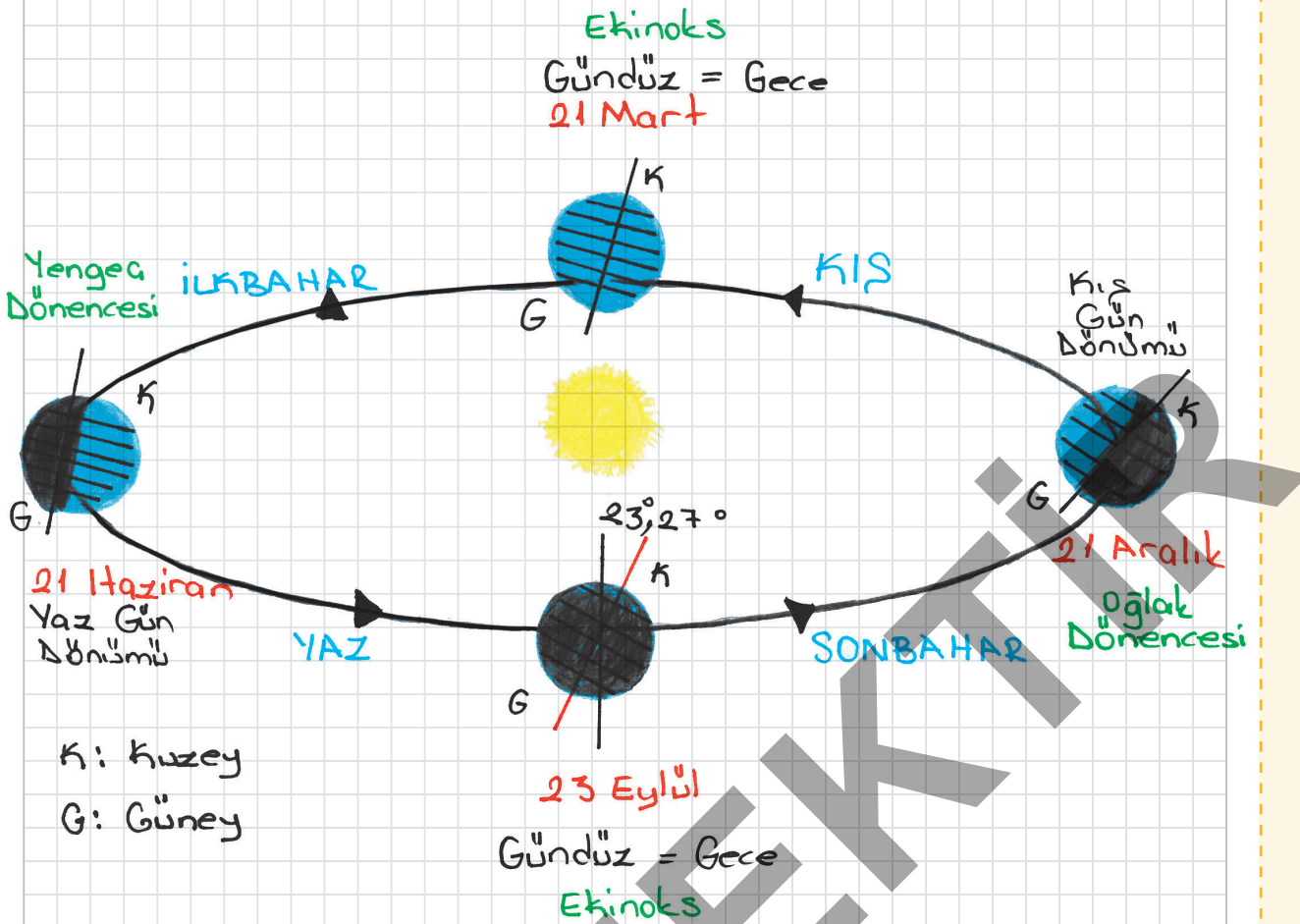
- Gece ve gündüz oluşur.
- Günlük sıcaklık farkları meydana gelir.
- Dünya'nın Güneş'e bakan yüzü gündüz, Güneş'i gör-
meyen yüzünde gece yaşanır.

b. Dünya'nın Güneş etrafında dönmesi (Yıllık hareketi);

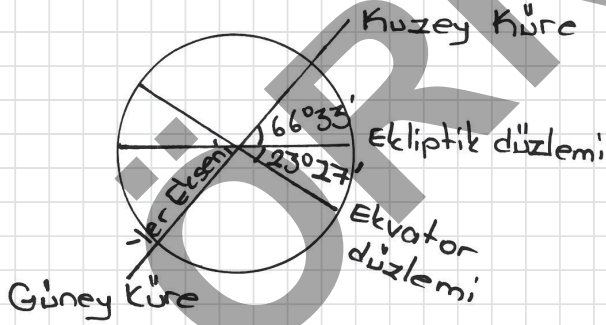
Dünya, kendi eksenini etrafında dönerken; bir yandan
da Güneş'in çevresinde dolar.

Mevsimlerin oluşmasının temel sebebi; eksen eğik-
liği ve Dünya'nın Güneş çevresinde hareketidir.

Dünya, Güneş etrafındaki dolanımını 365 gün 6 saat-
te tamamlar. Buna 1 yıl denir. Bu dolanma sırasın-
da dört mevsim meydana gelir.

Dünya'nın Eksen Eğikliği

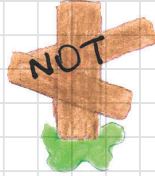

Dünya'nın Güneş etrafındaki dönme eksenini ile Güneş'in etrafında döndüğü yörünge düzlemi arasında $23,27^{\circ}$ lik bir açı vardır. (Yaklaşık $23,5^{\circ}$)

Dünya'nın eksen eğikliği, her iki yarım

Kürede bir yıl boyunca farklı mevsimleri meydana getirir. Güneş ışınlarının dik geldiği yerlerde yaz, eğik geldiği yerlerde kış yaşanır. Dolayısıyla Kuzey Yarım Küre'de yaz mevsimi yaşanırken, Güney Yarım Küre'de kış mevsimi yaşanır. Aynı şekilde Kuzey Yarım Küre'de ilkbahar mevsimi yaşanırken Güney Yarım Küre'de sonbahar yaşanır.

Türkiye, Dünya'nın Kuzey Yarım Küresi'nde bulunmaktadır.

Güney Yarım Küre	Mevsim Sınırları	Kuzey Yarım Küre
Sonbahar	21 Mart - 21 Haziran	ilkbahar
Kış	21 Haziran 23 Eylül	Yaz
ilkbahar	23 Eylül 21 Aralık	Sonbahar
Yaz	21 Aralık 21 Mart	Kış

Ekinoks : Gece ile gündüzün birbirine eşit olması durumuna 'ekinoks' denir. Yılda iki kez tekrarlanır. İlkbahar ve Sonbahar Ekinoksu.

Kuzey Yarım Küre : 21 Mart ilkbahar Ekinoksu
23 Eylül Sonbahar Ekinoksu

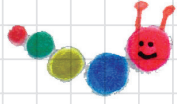
Güney Yarım Küre : 21 Mart Sonbahar Ekinoksu
23 Eylül ilkbahar Ekinoksu

Gün dönümü : Gece ve gündüzün kısalmaya veya uzamaya başladığı güne 'gün dönümü' denir. Yılda 2 kez tekrarlanır. 21 Aralık ve 21 Haziran'dır.

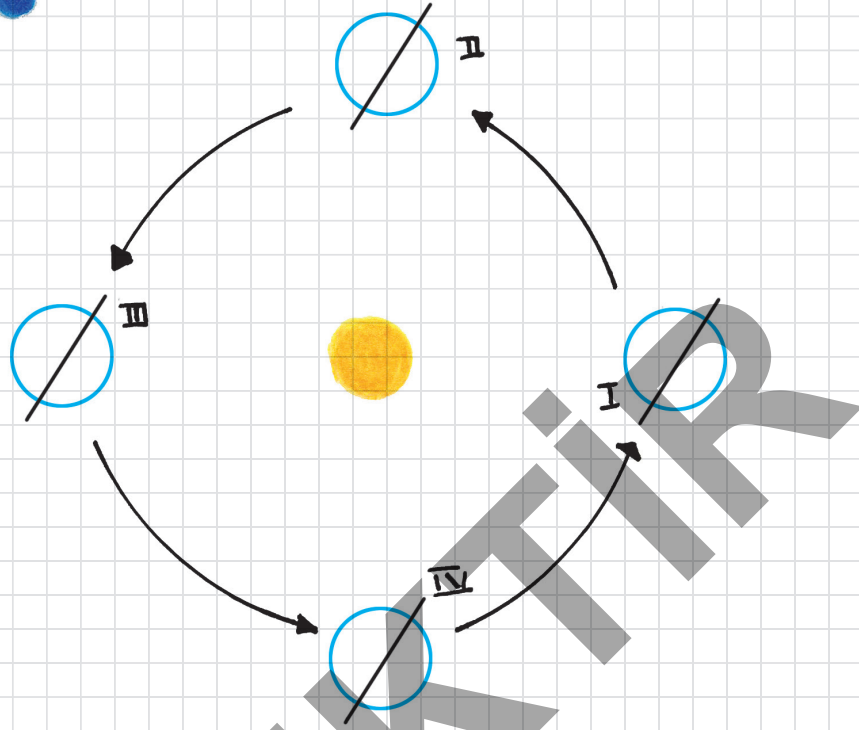
Eğer eksen eğikliği olmasaydı;

Güneş ışınlarının yer yüzüne düşme açısı değişmeyecek, sıcaklık değişimleri gerçekleşmeyecek ve böylece mevsimler de olmayacaktır.

ETKİNLİK - 1

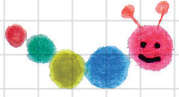

Yukarıdaki şekilde Dünya'nın Güneş etrafındaki konumları belirtilmiştir.

Buna göre; Dünya I, II, III ve IV konumlarında iken Güney ve Kuzey Yarım Kürelerde hangi mevsimler yaşanır?

	Kuzey Yarım Küre	Güney Yarım Küre
I		
II		
III		
IV		

ETKİNLİK - 2

Aşağıda verilen bilgilerden doğru ya da yanlış oldu-
ğuna karar vererek ilgili kutucuğa '✓' işareti koyunuz.

1. Dünya'nın dönme eksen eğikliğinin olması
sonucunda gece - gündüz oluşur.

2. Dünya'nın Güneş'e bakan yüzü gündüz,
Güneş'in görmediği yüzünde gece yaşanır.

3. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönme-
si sonucunda mevsimler oluşur.

4. Gece ile gündüzün birbirine eşit olması
durumunda ekinoks olayı yaşanır.

5. Dünya'nın eksen eğikliği nedeni ile Kuzey
Yarım Küre'de ve Güney Yarım Küre'de
bir yıl boyunca farklı mevsimler yaşanır.

6. Dünya'nın kutuplardan basık, Ekvator'dan
şişkin bir şekli vardır.

7. Dünya'yı iki eşit parçaya ayıran çizgi-
ye geoid denir.

8. Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dö-
nüşü batıdan doğuya doğrudur.

9. 21 Mart - 21 Haziran'da Kuzey Yarım
Küre'de sonbahar, Güney Yarım Küre'de
ise ilkbahar mevsimi yaşanır.

